CAMIÑOS DA AUGA

LAVADOIROS

COMPOSTELA,
TERRITORIO DAS MULLERES

Elas, as lavandeiras, sempre coa cesta da roupa na cabeza, donas do vento, da auga, do xabón, do clareo, do sol e da brancura, mais tamén vivindo na compaña do frío, da néboa, da humidade, da frieira e da reuma. Os herbais a carón do Sar e do Sarela, as fontes e os lavadoiros gardan as súas cantigas, as súas rexoubas e parladoiros. Alí, nas augas, deixaban a sucidade, e no clareo e no secado todo eran brancura e luz. Pasado o ferro, a roupa volvía para a casa fornecedora do traballo, sempre pouco recoñecido e pagado. E da mesma casa, as lavandeiras levaban «a lavadura», os restos dos xantares das mesas farturentas «do pueblo», para así alimentar os animais das casas labregas nunha simbiose que xunguía o rural e o urbano nun mesmo territorio, Compostela, sempre necesitada de limpeza, hixiene e roupa limpa para novos usos.

Encarna Otero
Historiadora

1. Lavadoiro do Espiño ~ *ao redor de 1905*

2. Lavadoiro de Santa Isabel ~ *2016*

3. Lavadoiro do Empedrado. Na actualidade as veciñas ségueno usando ~ *2016*

4. Lavadoiro de Santo Ignacio *~ 2016*

Santa Isabel
2
Santo Ignacio
4
Rego de Bar
3
Empedrado
Rúa de Vista Alegre
Río Sarela
1
Catedral de
Santiago
Punto de saída: Galeras
Lavadoiro do Espiño
(Na ponte de madeira fronte
á Finca do Espiño)
5
Igrexa do Carme
Alameda
Campus Sur

Picaños
8
Rúa do Cruceiro de Sar
7
Santas Mariñas
Río Sar
Estación
6
Cornes

5.1 Lavadoiro da Igrexa do Carme ~ *ao redor de 1920*

5.2 Lavadoiro da Igrexa do Carme ~ *nos anos 40*

6. Lavadoiro de Cornes ~ *2016*

7. Nai e filla xunto á fonte das Santas Mariñas ~ *1929*

8. Lavadoiro de Picaños ~ Mercedes Peón, Mónica de Nut e Ana García ~ *2016*

Edita: Concellaría de Igualdade, Concello de Santiago, 2016

Texto: Encarna Otero

Fotografías: 1 e 5.1 do libro *As lavandeiras* de Mari Vega Cerqueiro,
edita A Nosa Terra, 2002.
5.2 Foto cedida pola familía Rodríguez Mariño.
7 Foto de Jules Gervais Courtellemont.
Actuais Uqui Permui, 2016

Deseño: Uqui.net

Impresión: Tórculo

D.L.: C / 242-2016

CONCELLO DE SANTIAGO

CONCELLARÍA DE IGUALDADE